

UNHCR
The UN Refugee Agency

ΕΥΝΗΘΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΛΑΦΤΗ ΑΡΧΗ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝ ΑΣΥΛΟ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΖΗΤΟΥΝ ΑΣΥΛΟ

Η Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. για τους Πρόσφυγες και ο Συνήγορος του Πολίτη μελέτησαν το διεθνές και εθνικό νομικό πλαίσιο και την ισχύουσα κατάσταση των ασυνόδευτων αλλοδαπών παιδιών που αιτούνται άσυλο στην Ελλάδα και υιοθέτησαν τις ακόλουθες κατευθυντήριες οδηγίες για τη μεταχείρισή τους. Οι οδηγίες αυτές στηρίζονται σε διεθνώς συμφωνημένες αρχές και στην Διακήρυξη Καλών Πρακτικών που υιοθέτησε το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για τα Ασυνόδευτα Παιδιά και στην Οδηγία 2003/9/ΕΚ σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων άσυλο.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

1. Συμφέρον του παιδιού

Σε όλες τις αποφάσεις που αφορούν στα παιδιά πρέπει να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού (άρθρο 3 παρ. 1 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

2. Αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης

Τα ασυνόδευτα παιδιά που αιτούνται άσυλο απολαμβάνουν μεταχείριση και δικαιώματα όμοια με αυτά που επιφυλάσσονται στα παιδιά, που είναι πολίτες του κράτους υποδοχής ή κατοικούν νόμιμα σ' αυτό. Κατ' αρχήν και πρωτίστως πρέπει να απολαμβάνουν τη μεταχείριση που αρμόζει στα παιδιά. Όλες οι εκτιμήσεις που αφορούν στο καθεστώς τους ως αλλοδαπών πρέπει να είναι δευτερεύουσας σημασίας (άρθρα 2 και 22 παρ. 1 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

3. Δικαίωμα συμμετοχής

Οι απόψεις και οι επιθυμίες των ασυνόδευτων ανηλίκων πρέπει να αναζητώνται και να λαμβάνονται υπόψη στα πλαίσια όλων των διαδικασιών απόφασης που τα αφορούν. Επιβάλλεται η υιοθέτηση μέτρων που, λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία και το βαθμό ωριμότητας των ανηλίκων, διευκολύνουν τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων (άρθρο 12 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

4. Σεβασμός της πολιτισμικής ταυτότητας

Για τα ασυνόδευτα παιδιά που αιτούνται άσυλο είναι ζωτικής σημασίας η διατήρηση της μητρικής τους γλώσσας και των δεσμών με τον πολιτισμικό τους υπόβαθρο και τη θρησκεία τους. Η παροχή υπηρεσιών παιδικής πρόνοιας, υγείας και εκπαίδευσης πρέπει να αντανακλά τις πολιτισμικές τους ανάγκες. Ιδιαίτερη

σημασία πρέπει να αποδοθεί στην κατάργηση των πτυχών των πολιτισμικών παραδόσεων, που συνεπάγονται τη διακριτική μεταχείριση εις βάρος των κοριτσιών. Η διατήρηση του πολιτισμού και της γλώσσας είναι ιδιαίτερα σημαντική στις περιπτώσεις όπου το παιδί πρόκειται να επιστρέψει στην πατρίδα του (άρθρα 8, 24 και 30 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

5. Διερμηνεία

Κατά τη διεξαγωγή οιασδήποτε συνέντευξης ή την πρόσβαση σε υπηρεσίες ή σε ενημέρωση που αφορά στα δικαιώματα και στις ανάγκες τους πρέπει να παρέχονται στα ασυνόδευτα παιδιά υπηρεσίες διερμηνείας, στη γλώσσα που προτιμούν, από κατάλληλα καταρτισμένους διερμηνείς (άρθρα 12, 13 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

6. Αρχή της εμπιστευτικότητας

Ιδιαίτερη μέριμνα πρέπει να λαμβάνεται, ώστε να μην αποκαλύπτονται πληροφορίες που αφορούν στα ασυνόδευτα παιδιά που αιτούνται άσυλο και μπορεί να βλάψουν τα μέλη της οικογένειάς τους, που διαμένουν στη χώρα καταγωγής τους. Πριν διαβιβασθούν σε άλλες οργανώσεις ή επαγγελματίες ευαίσθητα πληροφοριακά δεδομένα, που αφορούν στα ασυνόδευτα παιδιά, επιβάλλεται να λαμβάνεται η συγκατάθεσή τους με τρόπο που ανταποκρίνεται στην ηλικία τους. Τα δεδομένα αυτά δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται με τρόπο ακατάλληλο, δηλαδή για σκοπό διαφορετικό από εκείνον για τον οποίο ελήφθησαν (άρθρο 16 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

7. Ενημέρωση

Στα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να παρέχονται πληροφορίες, όπως για παράδειγμα για τα δικαιώματά τους, τις διαθέσιμες υπηρεσίες στις οποίες μπορούν να έχουν πρόσβαση, τη διαδικασία ασύλου, την αναζήτηση της οικογένειάς τους και την κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής τους (άρθρα 13, 17, 22 παρ. 2 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

8. Συνεργασία των φορέων

Οι οργανώσεις, οι κυβερνητικοί φορείς και οι επαγγελματίες που εμπλέκονται στην παροχή υπηρεσιών στα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να συνεργάζονται με στόχο τη διασφάλιση της ενδυνάμωσης και της προστασίας της ευημερίας και των δικαιωμάτων τους. Για την ικανοποίηση των αλληλεξαρτώμενων αναγκών των ασυνόδευτων παιδιών είναι αναγκαία η υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης (άρθρο 22 παρ. 2 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

9. Επιμόρφωση και/ή Κατάρτιση του προσωπικού

Όσοι κατά την άσκηση του επαγγέλματός τους παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να έχουν την κατάλληλη κατάρτιση και/ή επιμόρφωση, που αφορά στις ιδιαίτερες ανάγκες των παιδιών αυτών. Το προσωπικό των μεταναστευτικών και των συνοριακών αστυνομικών υπηρεσιών πρέπει να έχει την κατάλληλη επιμόρφωση και/ή κατάρτιση ώστε να διεξάγει συνεντεύξεις με τρόπο που αρμόζει στις ανάγκες των παιδιών αυτών, να αξιολογεί προσηκόντως τις υποθέσεις τους και να τις παραπέμπει στις αρμόδιες αρχές και οργανώσεις (άρθρο 3 παρ. 3 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

10. Διάρκεια διεκπεραίωσης

Οι αποφάσεις που λαμβάνονται για τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να λαμβάνουν υπόψη –στο μέτρο του δυνατού– τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα και την ευημερία τους (άρθρα 3 παρ. 1, 22 παρ. 1, 22 παρ. 2 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

11. Ταχύτητα

Όλες οι αποφάσεις που αφορούν στα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να λαμβάνονται άμεσα, συνεκτιμώντας την άποψη των παιδιών για το χρόνο (άρθρο 3 παρ. 1 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού).

ΑΡΧΕΣ

1. Πρόσβαση στην επικράτεια

1.1. Οι αρμόδιες αρχές δεν πρέπει ποτέ να αρνούνται την είσοδο στα ασυνόδευτα παιδιά (παιδιά κάτω των 18 ετών τα οποία βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής τους και έχουν αποχωριστεί και από τους δύο γονείς τους ή από τον προηγούμενο επιφορτισμένο με τη φροντίδα τους άτομο/κηδεμόνα ή επίτροπο) που ζητούν προστασία, ούτε να τα αναγκάζουν να επιστρέψουν στα σημεία εισόδου στη χώρα.

Τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής των συμφωνιών επανεισδοχής που έχει υπογράψει η Ελλάδα με τρίτες χώρες. Δεν πρέπει να κρατούνται για παράβαση των διατάξεων της μεταναστευτικής νομοθεσίας και στην αντίθετη περίπτωση πρέπει να αίρεται το μέτρο της κράτησης και να παραπέμπονται στις αρμόδιες για τη φροντίδα και την προστασία τους αρχές, όπως αρμόζει στην ηλικία τους και στην κατηγορία αλλοδαπών ανηλίκων που ανήκουν, ενώ πρέπει να αναγνωρίζεται στα παιδιά αυτά το δικαίωμα να υποβάλουν αίτημα ασύλου.

2. Προστασία της ανηλικότητας – Ταυτοποίηση κατηγορίας ανηλίκων

Ο απώτερος στόχος των αρχών όταν διαχειρίζονται ζητήματα ανηλίκων αλλοδαπών επιβάλλεται να είναι πάντα η προστασία της παιδικής ηλικίας. Έτσι, οι ενέργειες στις οποίες προβαίνουν σύμφωνα με το νόμο μετά τον εντοπισμό ανηλίκων αλλοδαπών δεν μπορεί παρά να εντάσσονται στην παροχή προστασίας των δικαιωμάτων τους. Σε αυτή την προοπτική είναι σημαντική η ταυτοποίηση της νομικής κατηγορίας στην οποία υπάγεται ο κάθε ανήλικος που εντοπίζεται και συνακόλουθα τα ειδικότερα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την προστασία του. Οι ανήλικοι αλλοδαποί μπορεί να αποτελούν θύματα παράνομης διακίνησης και εμπορίας ή εκμετάλλευσης, είτε να αποτελούν ασυνόδευτους μετανάστες και αιτούντες άσυλο. Η διαδικασία της κατηγοριοποίησής τους είναι ιδιαίτερα σημαντική και παράγει διαφοροποιημένες δεσμεύσεις ως προς το είδος και το εύρος των παροχών και των υπηρεσιών της πολιτείας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και με γνώμονα το υπέρτατο συμφέρον του παιδιού.

Όταν εντοπίζονται από τις αρχές τα ασυνόδευτα παιδιά μετανάστες δεν πρέπει να απομακρύνονται από την Ελλάδα χωρίς ενδελεχή αξιολόγηση της κατάστασης που επικρατεί στη χώρα καταγωγής τους. Πρέπει να αναγνωρίζεται στα παιδιά αυτά το δικαίωμα να υποβάλουν αίτημα ασύλου ή χορήγησης άδειας διαμονής. Όλα τα ασυνόδευτα παιδιά μετανάστες πρέπει να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες πρόνοιας και υγείας και στην εκπαίδευση.

Όταν τα παιδιά αυτά συνοδεύονται από ενήλικες, είναι αναγκαίο να διαπιστώνεται η σχέση που τους συνδέει. Αφού πολλά ασυνόδευτα παιδιά μπορεί να εισέλθουν στη χώρα χωρίς να εντοπιστούν ως «ασυνόδευτα» στα σημεία εισόδου, οι αρχές πρέπει να ανταλλάσσουν πληροφορίες με τις ειδικευμένες οργανώσεις που ασχολούνται με πρόσφυγες (όπως με το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό, τη Διεθνή Κοινωνική Υπηρεσία) ή με επαγγελματίες (όπως κοινωνικούς λειτουργούς, ιατρούς, νοσοκόμες, αστυνομικούς αξιωματούχους κ.λπ.), προκειμένου να εντοπίζουν τα ασυνόδευτα παιδιά και να εξασφαλίζουν την ενημέρωση του

αρμόδιου τοπικά Εισαγγελέα Ανηλίκων ή του Εισαγγελέα Πρωτοδικών. Εν συνεχεία πρέπει να προβαίνουν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες που διασφαλίζουν την παροχή της κατάλληλης προστασίας (παραπομπή σε εξειδικευμένη οργάνωση φιλοξενίας και/ή σε εξειδικευμένη οργάνωση που ασχολείται με πρόσφυγες για την παροχή βοήθειας κατά την υποβολή του αιτήματος ασύλου). Κάποια παιδιά αποχωρίζονται από τις οικογένειές τους μετά την είσοδο στη χώρα (λόγω μεταβολών στη σύνθεση της οικογένειας, αναχώρησης του υπεύθυνου για τη φροντίδα των παιδιών κ.λπ.). Οι αρχές ελέγχου και οι αρχές καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα πρέπει να διασφαλίζουν ότι κάθε αλλαγή της προσωπικής κατάστασης των παιδιών που οφείλεται στον αποχωρισμό από την οικογένεια, αντανακλάται στις διαδικασίες που εφαρμόζουν.

3. Καταγραφή και έγγραφα ταυτότητας

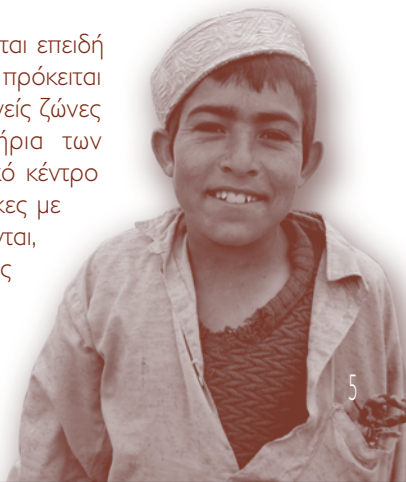
Η καταγραφή και η έκδοση εγγράφων ταυτότητας είναι ουσιαστικά στοιχεία για την προστασία των μακροπρόθεσμων συμφερόντων των ασυνόδευτων παιδιών αιτούντων άσυλο. Τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να καταγράφονται άμεσα από την Ελληνική Αστυνομία. Το προσωπικό της ΕΛ.ΑΣ. πρέπει να περιορίζει τις συνεντεύξεις του στη συλλογή βασικών πληροφοριών για την ταυτότητα των παιδιών. Οι συνεντεύξεις με τις αστυνομικές αρχές πρέπει να διεξάγονται παρουσία νομικού συμβούλου, επιτρόπου ή άλλου ειδικώς προς τούτο εξουσιοδοτούμενου προσώπου. Οι αρμόδιες αρχές πρόνοιας ή άλλες οργανώσεις, στις οποίες έχει ανατεθεί το έργο της παροχής φροντίδας σε παιδιά πρέπει να λαμβάνουν πλήρες κοινωνικό ιστορικό. Όσοι διεξάγουν συνεντεύξεις με ασυνόδευτα παιδιά, πρέπει να έχουν την κατάλληλη επιμόρφωση ή τεχνογνωσία. Λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων παιδιών άνω των 14 ετών πρέπει να γίνεται με τρόπο που να διασφαλίζει την τήρηση των διατάξεων της Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Παιδιού (Κανονισμός EURODAC, Καν. 2725/2000)

4. Αξιολόγηση της ηλικίας

Η διαδικασία καθορισμού της ηλικίας του παιδιού, όταν είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί, πρέπει να ανατίθεται σε ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα παιδίατρο με την κατάλληλη τεχνογνωσία και εξοικείωση με το εθνικό/πολιτισμικό υπόβαθρο του παιδιού. Στις περιπτώσεις αμφιβολίας πρέπει να ισχύει το τεκμήριο, ότι όποιος ισχυρίζεται ότι είναι κάτω των 18 ετών πρέπει να απολαμβάνει τη μεταχείριση της ηλικίας που επικαλείται. Οι εξετάσεις δεν πρέπει ποτέ να είναι αναγκαστικές ή πολιτισμικά ακατάλληλες και θα πρέπει να είναι ανάλογες του φύλου του παιδιού. Είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι η αξιολόγηση της ηλικίας δεν είναι πάντα ακριβής από επιστημονικής άποψης και υπάρχει περιθώριο λάθους. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της ηλικίας των ασυνόδευτων παιδιών πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή του ευεργετήματος της αμφιβολίας.

5. Προσωπική ελευθερία και κράτηση

Τα ασυνόδευτα παιδιά αιτούντα άσυλο δεν πρέπει ποτέ να κρατούνται επειδή εισήλθαν στη χώρα χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις. Εν προκειμένω, πρόκειται για τις περιπτώσεις κράτησης στα σύνορα, για παράδειγμα, στις διεθνείς ζώνες (αεροδρόμια ή λιμάνια), στα κέντρα κράτησης, στα κρατητήρια των αστυνομικών τμημάτων, στις φυλακές ή σε οποιοδήποτε άλλο ειδικό κέντρο κράτησης για νεαρά άτομα. Δεν πρέπει να κρατούνται μαζί με ενήλικες με τους οποίους δεν έχουν κάποια σχέση και πάντως, εφόσον κρατούνται, πρέπει να εξασφαλίζεται η κράτηση σε χώρους χωριστούς από τους ενήλικες, ει δυνατόν ειδικά διαμορφωμένους για τις ανάγκες των ανηλίκων χώρους. Στο μέτρο των δυνατοτήτων τους οι αστυ-

νομικές αρχές πρέπει να καταβάλουν κάθε προσπάθεια ώστε να διασφαλίζουν την άμεση απόλυση των κρατουμένων παιδιών και την παραπομπή τους σε εξειδικευμένες οργανώσεις πρόνοιας (όπως στο Κέντρο του Εθνικού Ιδρύματος Νεότητας στα Ανώνυμα το οποίο λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας).

6. Αναζήτηση της οικογένειας και επικοινωνία

Η αναζήτηση των γονέων και της οικογένειας των παιδιών πρέπει να αναληφθεί το συντομότερο δυνατό (η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται με την προϋπόθεση ότι δεν θέτει σε κίνδυνο την οικογένεια του παιδιού στη χώρα καταγωγής). Η Ελληνική Κυβέρνηση και οι οργανώσεις που ασχολούνται με την αναζήτηση πρέπει να συνεργάζονται με Οργανώσεις του ΟΗΕ και με την Κεντρική Υπηρεσία Αναζήτησης της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού (μέσω του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού και του δικτύου της Διεθνούς Κοινωνικής Υπηρεσίας). Τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να ενημερώνονται κατάλληλα και να ζητείται η συνδρομή τους για τη διαδικασία. Εφόσον είναι αναγκαίο, όσοι είναι υπεύθυνοι για τη φροντίδα των παιδιών πρέπει να διευκολύνουν την τακτική επικοινωνία των παιδιών με τις οικογένειές τους.

7. Διορισμός Επιτρόπου ή Συμβούλου

- Από τη στιγμή που εντοπιστεί ασυνόδευτο παιδί το οποίο επιθυμεί να ζητήσει άσυλο (με τη βοήθεια είτε των αστυνομικών αρχών είτε νομικού συμβούλου είτε εξειδικευμένης μη κυβερνητικής οργάνωσης) πρέπει να ενημερωθεί ο Εισαγγελέας Ανηλίκων προκειμένου να ενεργήσει ως «προσωρινός επίτροπος» και να το εκπροσωπήσει/συνδράμει στη διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Μακροπρόθεσμα είναι αναγκαίος ο διορισμός επιτρόπου ή συμβούλου γιατί διασφαλίζει την παροχή συμβουλών προς το παιδί και την προστασία των συμφερόντων του καθώς και την εκπροσώπησή του στα πλαίσια ικανοποίησης των αναγκών εκπαίδευσης, κοινωνικής ασφάλειας και φροντίδας της υγείας, έκδοσης εγγράφων ταυτότητας κλπ.

- Για το λόγο αυτό, τα Υπουργεία Δικαιοσύνης, Υγείας και Πρόνοιας πρέπει να εξετάσουν, ως προτεραιότητα, την ίδρυση της Δικαστικής Κοινωνικής Υπηρεσίας που προβλέπεται στο άρθρο 49 του Ν. 2447/1996, η οποία θα μπορούσε να αναλάβει την κηδεμονία των ασυνόδευτων παιδιών.

- Έως την έναρξη λειτουργίας της προαναφερόμενης υπηρεσίας, τα αρμόδια πρωτοδικεία πρέπει να διορίζουν επιτρόπους για τα ασυνόδευτα παιδιά, επί τη βάση διαταγής του Εισαγγελέα Ανηλίκων. Αυτοί οι επίτροποι μπορεί να επιλέγονται από την υπηρεσία επιμελητών των δικαστηρίων ανηλίκων, από ειδική υπηρεσία του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας ή οργανώσεων ή θεσμών που εξειδικεύονται σε θέματα προσφύγων και παιδιών (όπως είναι η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία, το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, το Ίδρυμα Κοινωνικής Εργασίας, το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας, ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός).

- Ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του επιτρόπου (για παράδειγμα νομικός συμπαραστάτης, προσωπικό του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας, προσωπικό μη κυβερνητικών οργανώσεων κλπ.) οι αρμοδιότητές του πρέπει να είναι οι ακόλουθες:

- Να διασφαλίζει ότι όλες οι αποφάσεις που αφορούν στο παιδί διέπονται από την αρχή του συμφέροντος του παιδιού.

- Να διασφαλίζει ότι το ασυνόδευτο παιδί έχει την κατάλληλη φροντίδα, στέγη, εκπαίδευση, γλωσσική υποστήριξη και παροχή φροντίδων υγείας.

- Να συμβουλευέται και να συμβουλεύει το παιδί.

- Να συμβάλει στην ανεύρεση μιας βιώσιμης λύσης λαμβάνοντας υπόψη την αρχή του συμφέροντος του παιδιού.

- Να αποτελεί το σύνδεσμο μεταξύ του παιδιού και των διαφόρων οργανώσεων που μπορεί να παρέχουν υπηρεσίες στο παιδί.

- Να συνηγορεί υπέρ του παιδιού, όταν αυτό είναι αναγκαίο.
- Να διερευνά τις δυνατότητες αναζήτησης της οικογένειας και της συνένωσης του παιδιού με αυτήν.
- Προκειμένου να εξασφαλιστεί η αναγκαία προστασία των ασυνόδευτων παιδιών, ο επίτροπος πρέπει να διορίζεται εντός ενός μηνός από τον εντοπισμό τους από τις αρμόδιες αρχές.
- Όσοι αναλαμβάνουν τις προαναφερόμενες αρμοδιότητες μπορεί να επιλέγονται από ευρύ φάσμα επιστημονικών ειδικοτήτων. Όμως, προκειμένου να εκπληρώνουν το ρόλο τους αποτελεσματικά, οι σύμβουλοι ή οι επίτροποι πρέπει να έχουν την αναγκαία εξειδίκευση σε θέματα φροντίδας των παιδιών και να κατανοούν τις ειδικές και πολιτισμικές ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών. Πρέπει να επιμορφώνονται και να έχουν τη δυνατότητα επαγγελματικής υποστήριξης.

8. Δικαίωμα συμμετοχής

Όταν λαμβάνονται αποφάσεις που αφορούν στα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να αναζητώνται και να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και οι επιθυμίες τους. Είναι απαραίτητη η υιοθέτηση μέτρων που διευκολύνουν τη συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ανάλογα με την ηλικία τους και την ωριμότητά τους. Οι συνεντεύξεις πρέπει να διεξάγονται από το προσωπικό των αστυνομικών υπηρεσιών με τρόπο που προσιδιάζει στην παιδική ηλικία και από αξιωματούχους ειδικώς εκπαιδευμένους επί της σχετικής διαδικασίας. Οι ανήλικοι δικαιούνται να συμμετέχουν άμεσα ή μέσω του νομικού εκπροσώπου ή του επιτρόπου ή του συμβούλου σε οποιαδήποτε νομική ή διοικητική διαδικασία. Πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα και να ενθαρρύνονται να εκφράζουν τις απόψεις τους, τις ανησυχίες τους και τα παράπονά τους για τον τρόπο άσκησης της επιτροπείας και της παροχής των φροντίδων, την εκπαίδευση, την παροχή υπηρεσιών υγείας και τη νομική εκπροσώπηση.

9. Οικογενειακή συνένωση σε μια Ευρωπαϊκή χώρα

Συχνά ζουν σε άλλα Ευρωπαϊκά κράτη μέλη των οικογενειών των ασυνόδευτων παιδιών που ζητούν άσυλο ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο βρίσκονται στην Ελλάδα. Σε αυτές τις περιπτώσεις το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης πρέπει να διευκολύνει την οικογενειακή συνένωση του ανήλικου στο κράτος όπου διασφαλίζονται με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντά του σύμφωνα με τις εγγυήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο _____. Εάν η οικογενειακή συνένωση απαιτεί την υποβολή σχετικού αιτήματος σύμφωνα με τον Κανονισμό Δουβλίνο II, η διαδικασία πρέπει να κινηθεί άμεσα και με τη συνδρομή του νομικού εκπροσώπου του παιδιού ή του επιτρόπου ή της οργάνωσης που είναι υπεύθυνη για την προστασία του (ειδικότερα μιας μη κυβερνητικής οργάνωσης ειδικευμένης σε νομικά θέματα προσφύγων, όπως είναι το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία, το Οικουμενικό Πρόγραμμα Προσφύγων). Όταν μέλη της οικογένειας του ανήλικου ζουν σε μια τρίτη χώρα και τόσο το παιδί όσο και τα μέλη της οικογένειάς του επιθυμούν να συνενωθούν σ' αυτήν, η κατά τόπον αρμόδια υπηρεσία παιδικής πρόνοιας πρέπει να διερευνήσει ενδελεχώς την καταλληλότητα του μέλους της οικογένειας να αναλάβει τη φροντίδα του ασυνόδευτου παιδιού.

10. Μεταβατική Φροντίδα – Υγεία – Εκπαίδευση και Κατάρτιση

10.1 Μεταβατική φροντίδα

Τα ασυνόδευτα παιδιά αιτούντα άσυλο δικαιούνται την κατάλληλη φροντίδα αμέσως μετά την άφιξή τους στην Ελλάδα. Οι αρχές παιδικής πρόνοιας (για παράδειγμα οι περιφερειακές/τοπικές υπηρεσίες πρόνοιας ή οι κοινωνικές υπηρεσίες ή οι μη κυβερνητικές οργανώσεις) πρέπει να αξιολογούν προσεκτικά τις ανάγκες τους. Οι αλλαγές των ρυθμίσεων φροντίδας πρέπει να είναι οι ελάχιστες αναγκαίες. Ειδικό κέντρο φιλοξενίας ασυνόδευτων ανήλικων λειτουργεί στα Ανώγεια, στην Κρήτη. Οι παραπομπές στο Κέντρο υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Υγείας και

Πρόνοιας. Οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές, ο αρμόδιος Εισαγγελέας Ανηλίκων και η Διεθνής Κοινωνική Υπηρεσία πρέπει να ενημερώνονται για τη μεταφορά των παιδιών στο κέντρο. Τα ασυνόδευτα παιδιά μπορεί να τοποθετούνται σε συγγενείς, αλλά σ' αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να αξιολογείται η ικανότητά τους να παρέχουν την κατάλληλη φροντίδα. Επιβάλλεται η σε τακτά διαστήματα επανεξέταση των ρυθμίσεων φροντίδας των ασυνόδευτων παιδιών. Τα αδέρφια πρέπει να μένουν μαζί. Τα ασυνόδευτα παιδιά άνω των 16 ετών δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται ως "de facto" ενήλικες και να διαμένουν μόνα, χωρίς την υποστήριξη ενήλικα, σε ξενώνες ή κέντρα υποδοχής.

Ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής τους, σε ανάδοχες οικογένειες ή σε ξενώνες ή κέντρα υποδοχής, τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να παρακολουθούνται από επαγγελματίες που κατανοούν τις πολιτισμικές, γλωσσικές και θρησκευτικές τους ανάγκες. Οι αρμόδιοι υπάλληλοι πρέπει να συνδράμουν τα παιδιά να αναπτύξουν δεσμούς με την εθνοτική κοινότητά τους, εάν υπάρχει στην Ελλάδα. Η προστασία των παιδιών που είναι θύματα εμπορίας επιβάλλει, να μην διατάσσεται σε βάρος τους το μέτρο της κράτησης. Σε συνεργασία με τις αρχές παιδικής πρόνοιας πρέπει να υιοθετηθούν εναλλακτικά μέτρα για την προστασία τους, όπως είναι η φιλοξενία τους σε ασφαλείς ξενώνες ή στέγες.

Προκειμένου να διασφαλισθούν οι εγγυήσεις προστασίας, οι κοινωνικοί λειτουργοί που απασχολούνται στα κέντρα υποδοχής και σε ξενώνες πρέπει να γνωρίζουν για το πρόβλημα της εμπορίας των παιδιών για λόγους πορνείας ή άλλες μορφές εκμετάλλευσης.

10.2 Υγεία

Τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να υποβάλλονται σε προληπτική ιατρική εξέταση κατά την άφιξή τους στη χώρα, προκειμένου να υπάρχει έγκαιρη διάγνωση τυχόν ασθενειών, και κατόπιν να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας της υγείας σε ισότιμη βάση με τα παιδιά πολίτες της Ελλάδας. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να αποδίδεται στις ανάγκες της υγείας τους που οφείλονται στις προηγούμενες σωματικές στερήσεις και στην κακομεταχείριση, στις αναπηρίες και στις ψυχολογικές συνέπειες της βίας, των τραυματικών εμπειριών και της απώλειας καθώς και στα αποτελέσματα του ρατσισμού και της ξενοφοβίας που μπορεί να βιώνουν στην εξορία. Για πολλά ασυνόδευτα παιδιά η πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες είναι ζωτικής σημασίας για την ανάρρωσή τους.

10.3 Εκπαίδευση, Γλωσσικές ανάγκες και Κατάρτιση

Τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να έχουν πρόσβαση στη βασική εκπαίδευση όπως όλα τα παιδιά που ζουν την Ελληνική επικράτεια. Τα σχολεία πρέπει να υιοθετήσουν ευέλικτη και ευπρόσδεκτη προσέγγιση στη μεταχείριση των ασυνόδευτων παιδιών και να παρέχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων δεύτερης γλώσσας. Προκειμένου να διατηρήσουν την πολιτισμική τους ταυτότητα τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να έχουν πρόσβαση σε διδασκαλία στη μητρική τους γλώσσα. Επαγγελματική και τεχνική κατάρτιση πρέπει να παρέχεται στα μεγαλύτερης ηλικίας ασυνόδευτα παιδιά. Υπογραμμίζεται ότι είναι πιθανό να ενισχύσει τις δυνατότητες αντιμετώπισης της ζωής τους όταν επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

11. Η διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα

11.1 Ανεξάρτητα από την ηλικία τους, τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να έχουν απρόσκοπτη πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου. Τα αίτημά τους, αφού καταγραφεί, πρέπει να εξετάζεται κατ' εφαρμογή της κανονικής διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Η εξέταση του αιτήματος ασύλου των ασυνόδευτων παιδιών πρέπει να εξαιρείται των εναλλακτικών διαδικασιών συμπεριλαμβανομένων όσων προβλέπουν την εφαρμογή του παραδεκτού της αίτησης ασύλου

βάσει της έννοιας της «τρίτης ασφαλούς χώρας», «των προδήλως αβάσιμων αιτημάτων» (ταχύρρυθμη διαδικασία) και της «ασφαλούς χώρας καταγωγής». Η εξέταση των περί ασύλου ισχυρισμών τους δεν πρέπει να εξαρτάται από το γεγονός ότι προέρχονται από «χώρα που βρίσκεται σε αναταραχή».

11.2 Σε όλα τα στάδια της διαδικασίας ασύλου, συμπεριλαμβανομένου του σταδίου της προσφυγής ή της επανεξέτασης, τα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να εκπροσωπούνται από νομικό σύμβουλο που τα συνδράμει να εκφράσουν και να αναλύσουν τους ισχυρισμούς τους. Στα παιδιά θα πρέπει να παρέχονται δωρεάν οι υπηρεσίες των νομικών συμβούλων-εκπροσώπων. Εκτός από την εξειδικευμένη γνώση σε θέματα που αφορούν στη διαδικασία ασύλου οι νομικοί σύμβουλοι θα πρέπει να είναι καταρτισμένοι σε θέματα εκπροσώπησης παιδιών και να γνωρίζουν τις ιδιαίτερες μορφές δίωξης από τις οποίες υποφέρουν.

11.3 Ελάχιστες διαδικαστικές εγγυήσεις

Οι αποφάσεις επί των αιτημάτων ασύλου των παιδιών πρέπει να λαμβάνονται από ειδικά καταρτισμένους αστυνομικούς αξιωματούς. Όταν εκδίδεται αρνητική απόφαση σε πρώτο βαθμό πρέπει να παρέχεται στα παιδιά η δυνατότητα να ασκήσουν προσφυγή. Οι προθεσμίες για την υποβολή της προσφυγής πρέπει να είναι εύλογες και να εφαρμόζονται με τρόπο ευέλικτο. Οι αιτήσεις ασύλου των παιδιών πρέπει να εντοπίζονται και να εξετάζονται κατά προτεραιότητα ώστε να μην αναγκάζονται να αναμένουν την έκδοση της απόφασης επί μακρό.

11.4 Στις περιπτώσεις των νεαρών παιδιών ή των παιδιών που έχουν κάποια αναπηρία ή υποφέρουν από ψυχολογικά τραύματα είναι επιθυμητό να παρέχεται η δυνατότητα εξέτασής τους από εμπειρογνώμονα ο οποίος αξιολογεί την ικανότητά τους να εκφράσουν το βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης και εντοπίζει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν όταν επαναφέρουν στη μνήμη τους επώδυνα γεγονότα ή όταν αποκαλύπτουν ευαίσθητες πληροφορίες.

11.5 Η διεξαγωγή συνεντεύξεων, όταν απαιτείται, πρέπει να πραγματοποιείται σε περιβάλλον κατάλληλο για τα παιδιά (συχνά διαλείμματα, μη-επιθετική ατμόσφαιρα) από αξιωματούς που είναι καταρτισμένοι στη διεξαγωγή συνεντεύξεων με παιδιά (η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες μπορεί να εξασφαλίσει αυτήν την κατάρτιση). Σε κάθε συνέντευξη τα παιδιά πρέπει να συνοδεύονται από το νομικό τους σύμβουλο-εκπρόσωπο και, εφόσον το επιθυμούν, από κάποιο ενήλικα της επιλογής τους (κοινωνικό λειτουργό, επίτροπο, συγγενή κ.λπ.). Στα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα να καταθέτουν με διάφορα μέσα, προφορικά, εγγράφως και σχεδιάζοντας,

11.6 Κριτήρια απόφασης επί των αιτημάτων ασύλου των παιδιών

Στη διαδικασία λήψης της απόφασης πρωταρχική σημασία έχει η αρχή του συμφέροντος του παιδιού. Οι αρχές πρέπει να συνεκτιμούν τις κατευθυντήριες οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες που περιλαμβάνονται στο Εγχειρίδιο για τις Διαδικασίες και τα Κριτήρια Καθορισμού του Καθεστώτος του Πρόσφυγα και στις Κατευθυντήριες Οδηγίες του 1997, και ειδικότερα:

- Την ηλικία και την ωριμότητα των παιδιών καθώς και το επίπεδο ανάπτυξής τους,
- Την πιθανότητα να εκφράζουν τα παιδιά τους φόβους τους διαφορετικά από ότι οι ενήλικες,

- Την πιθανότητα να έχουν τα παιδιά περιορισμένη γνώση για την κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής τους,
 - Τις ειδικότερες μορφές παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των παιδιών, όπως είναι η στρατολόγηση τους, η εμπορία για πορνεία, η γυναικεία κλειτοριδεκτομή και η εξαναγκαστική εργασία,
 - Την κατάσταση της οικογένειάς τους στη χώρα καταγωγής και, όταν είναι γνωστές, τις επιθυμίες των γονέων που απομάκρυναν τα παιδιά τους από την πατρίδα τους για να τα προστατεύσουν,
 - Το γεγονός ότι επιβλαβείς πράξεις που θεωρούνται κακομεταχείριση ή διακριτική μεταχείριση όταν πρόκειται για ενήλικες συνιστούν δίωξη όταν πρόκειται για παιδιά,
 - Κατά συνέπεια, κατά την εξέταση των αιτημάτων ασύλου των παιδιών μπορεί να είναι αναγκαίο να αποδοθεί μεγαλύτερη προσοχή σε κάποιους αντικειμενικούς παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται ο καθορισμός του βάσιμου και δικαιολογημένου φόβου δίωξης που εκφράζουν.
- Οι αποφάσεις για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα ή του ανθρωπιστικού καθεστώτος που αφορούν στα ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να λαμβάνονται ως προτεραιότητα και με ευελιξία.

11.7 Τα ασυνόδευτα παιδιά που ενηλικιώνονται διαρκούς της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα πρέπει να αντιμετωπίζονται με πνεύμα γενναιοδωρίας.

12. Μακροπρόθεσμες ή βιώσιμες λύσεις

12.1 Παραμονή στην Ελλάδα

12.1.2 Στα ασυνόδευτα παιδιά μπορεί να επιτραπεί να παραμείνουν στην Ελλάδα για διάφορους λόγους:

- Λόγω της αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα ή της χορήγησης ασύλου,
- Λόγω της παρεχομένης προστασίας του ανθρωπιστικού καθεστώτος όταν κρίνεται ότι δεν είναι ασφαλής ο επαναπατρισμός τους επειδή στην πατρίδα τους μαινεται πόλεμος και/ή δεν είναι δυνατόν να αναζητηθούν οι γονείς τους ούτε υπάρχει η δυνατότητα παροχής κατάλληλης φροντίδας και προστασίας,
- Λόγω της δυνατότητας που τους παρέχεται να παραμείνουν για άλλους λόγους (για παράδειγμα για ανθρωπιστικούς που αφορούν προβλήματα της υγείας τους),
- Λόγω της εφαρμογής της αρχής του συμφέροντος του παιδιού.

12.1.2 Οι αιτήσεις για οικογενειακή συνένωση των ασυνόδευτων παιδιών που διαμένουν στην Ελλάδα πρέπει να αντιμετωπίζονται με «τρόπο θετικό, ανθρωπιστικό και άμεσο».

12.1.3 Ενσωμάτωση

Όταν επιτρέπεται στα ασυνόδευτα παιδιά να παραμείνουν στην Ελλάδα οι υπηρεσίες πρόνοιας πρέπει να αξιολογούν ενδελεχώς την κατάστασή τους (λαμβάνοντας υπόψη την ηλικία τους, το φύλο τους, τις ανάγκες φροντίδας τους, το ιστορικό τους, την πνευματική και σωματική τους υγεία, την παιδεία τους και την κατάσταση της οικογένειάς τους στη χώρα καταγωγής). Σε συνεργασία με τα παιδιά, πρέπει να ρυθμίζεται η δυνατότητα μακροπρόθεσμης τοποθέτησης στην κοινότητα. Η διαδικασία αυτή μπορεί να αποτελεί συνέχεια της μεταβατικής τοποθέτησης που διασφαλίζει τις ανάγκες φροντίδας των παιδιών. Εν γένει κρίνεται επιθυμητό τα παιδιά ηλικίας κάτω των 15/16 ετών να τοποθετούνται σε ανάδοχες οικογένειες με πολιτισμικό υπόβαθρο ίδιο με το δικό τους. Τα μεγαλύτερα παιδιά μπορεί να προτιμούν να τοποθετηθούν σε κάποιο μικρό οικογενειακό περιβάλλον (όπως είναι η περίπτωση του Κέντρου στα Ανώγεια). Το περιβάλλον αυτό πρέπει να επανδρώνεται από κατάλληλα καταρτισμένους υπαλλήλους που γνωρίζουν τις πολιτισμικές ανάγκες των ασυνόδευτων παιδιών. Στα ασυνόδευτα παιδιά που λήγει η παροχή φροντίδων πρέπει να παρέχεται μετέπειτα υποστήριξη μέσω μεταβατικών

προγραμμάτων που συμβάλλουν στην προσαρμογή τους στην ανεξάρτητη ζωή (όπως είναι το Κέντρο της Εθελοντικής Εργασίας στην Αθήνα ή το Πρόγραμμα Στέγασης «Νεφέλη» του Ιδρύματος Κοινωνικής Εργασίας).

Κατ' αρχήν, τα αδέρφια πρέπει να τοποθετούνται στον ίδιο χώρο εκτός εάν επιθυμούν διαφορετική μεταχείριση. Όταν μια ομάδα αδερφών ζει ανεξάρτητα, στον μεγαλύτερο που έχει αναλάβει την ευθύνη παροχής φροντίδων προς τους μικρότερους, πρέπει να παρέχονται ιδιαίτερη υποστήριξη και συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Τα δικαιώματα των ασυνόδευτων παιδιών στην εκπαίδευση και στην κατάρτιση, στις φροντίδες της υγείας, στη γλωσσική υποστήριξη και στην απασχόληση πρέπει να αναγνωρίζονται σε ισότιμη βάση με τα υπόλοιπα παιδιά που ζουν στην Ελλάδα σύμφωνα με την Ελληνική νομοθεσία.

12.1.4 Υιοθεσία

Σπάνια είναι η υιοθεσία μια κατάλληλη επιλογή για τα ασυνόδευτα παιδιά. Πριν αξιολογηθεί ως βιώσιμη ή επιθυμητή λύση, απαιτείται η ενδελεχής αξιολόγηση των συνθηκών διαβίωσης της οικογένειάς τους στη χώρα καταγωγής, η οποία πραγματοποιείται από εξουσιοδοτημένη προς τούτο αρχή (όπως από τη Διεθνή Κοινωνική Υπηρεσία). Σαφείς οδηγίες παρέχει σχετικά η Διάσκεψη της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο.

12.1.5 Ταυτότητα και Ιθαγένεια

Τα ανιθαγενή ασυνόδευτα παιδιά πρέπει να συνδράμονται για την κτήση ιθαγένειας. Νομική υποστήριξη μπορεί να παρασχεθεί από το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, ενώ το Υπουργείο Εσωτερικών πρέπει να εξετάζει ως προτεραιότητα τα σχετικά αιτήματα.

12.2 Επιστροφή στη χώρα καταγωγής

12.2.1 Τα ασυνόδευτα παιδιά των οποίων η αίτηση ασύλου ή χορήγησης άδειας παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους έχει απορριφθεί πρέπει να επαναπατρίζονται μόνον εάν η λύση αυτή είναι προς το συμφέρον τους. Όλες οι άλλες εκτιμήσεις, όπως η καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης, πρέπει να είναι δευτερεύουσας σημασίας. Ο βέλτιστος τρόπος για την οικογενειακή συνένωση και τον επαναπατρισμό είναι η εθελοντική βάση. Τα παιδιά πρέπει να ενημερώνονται πληρέστατα και να λαμβάνονται υπόψη η γνώμη τους και οι απόψεις τους σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

12.2.2 (α) Πριν την επιστροφή των ασυνόδευτων παιδιών στη χώρα καταγωγής τους πρέπει να ολοκληρωθούν οι ακόλουθες ενέργειες:

- Προσεκτική αξιολόγηση των συνθηκών ασφάλειας για τα παιδιά εάν επιστρέψουν στην πατρίδα τους, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους δίωξης, εμπλοκής τους σε ένοπλες συρράξεις, βίας και κακοποίησης ή εκμετάλλευσης ή του κινδύνου να καταστούν εκ νέου θύματα εμπορίας.
- Βεβαίωση του υπεύθυνου φροντίδας των παιδιών και του επιτρόπου/συμβούλου στη χώρα υποδοχής ότι η επιστροφή είναι προς το συμφέρον τους.
- Προσεκτική αξιολόγηση της οικογενειακής κατάστασης των παιδιών στην πατρίδα τους και της δυνατότητας ασφαλούς επαναπατρισμού τους. Είναι αναγκαίο να διερευνηθεί η ικανότητα της οικογένειας των παιδιών (γονείς ή άλλα μέλη της οικογένειας) να παράσχει την κατάλληλη φροντίδα.
- Προσεκτική αξιολόγηση της πρόσβασης σε τροφή, στέγη, υπηρεσίες φροντίδας της υγείας, εκπαίδευση, επαγγελματική κατάρτιση και ευκαιρίες απασχόλησης στη χώρα καταγωγής.
- Η σχετική έρευνα πρέπει να διεξαχθεί από εξειδικευμένη υπηρεσία (διαφορετική από το όργανο ή όποιον έχει πραγματοποιήσει την αρχική αξιολόγηση) ή από πιστοποιημένους φορείς και επαγγελματίες και πρέπει να είναι αντικειμενική, μη πολιτική και να λαμβάνει υπόψη σε κάθε περίπτωση την αρχή του συμφέροντος του παιδιού.
- Οι γονείς των παιδιών, οι συγγενείς ή άλλοι ενήλικες που έχουν αναλάβει τη φροντίδα τους

ή η κυβερνητική οργάνωση παιδικής πρόνοιας συμφωνούν να παράσχουν άμεση και μακροπρόθεσμη φροντίδα στα επαναπατριζόμενα παιδιά. Είναι απαραίτητο να διερευνηθούν και να ληφθούν υπόψη οι απόψεις των οικογενειών για την επιστροφή των παιδιών.

- Τα παιδιά ενημερώνονται επαρκώς και λαμβάνεται υπόψη η γνώμη τους σε όλα τα στάδια, στα οποία τους παρέχονται η κατάλληλη συμβουλευτική και υποστήριξη.
- Πριν την επιστροφή διευκολύνεται η επικοινωνία των παιδιών με την οικογένειά τους.
- Κατά την επιστροφή τα παιδιά συνοδεύονται.
- Μετά τον επαναπατρισμό πρέπει να παρακολουθείται κατάλληλα η κατάσταση των παιδιών από τις αρμόδιες αρχές ή οργανώσεις.

Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η γνώμη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες όσον αφορά στην κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής και, εφόσον είναι αναγκαίο, πρέπει να αναζητάται η συνδρομή της οργάνωσης για τον εντοπισμό των αρμόδιων αρχών ή των μη κυβερνητικών οργανώσεων που μπορούν να αναζητήσουν την οικογένεια στη χώρα καταγωγής και να διασφαλίσουν την κατάλληλη υποδοχή και παραπομπή των παιδιών όταν επιστρέψουν στην πατρίδα τους.

12.2.2 (β) Τα ασυνόδευτα παιδιά που φθάνουν στη χώρα ανήλικα και ενηλικιώνονται κατά την παραμονή τους σ' αυτήν πρέπει να απολαμβάνουν τη μεταχείριση που επιφυλάσσεται στις ευάλωτες ομάδες και να λαμβάνεται υπόψη η άποψή τους για τις συνθήκες που θα οδηγήσουν στην επιτυχημένη ενσωμάτωσή τους στη χώρα καταγωγής τους.

12.3 Μετεγκατάσταση

Όταν μέλη της οικογένειας των παιδιών διαμένουν σε άλλο κράτος και προτίθενται και είναι ικανά να φροντίσουν τα παιδιά, τότε πρέπει να εφαρμοσθεί η διαδικασία της οικογενειακής συνένωσης. Εν προκειμένω πρέπει να αναζητηθεί η συνδρομή οργανώσεων που εφαρμόζουν διαδικασίες οικογενειακής συνένωσης, όπως της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται ώστε να διασφαλιστεί ότι η τρίτη χώρα αποτελεί ασφαλή τελικό προορισμό για την κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

